

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/72/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3712209948
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 04. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3712209948.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudkýň JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Aleny Záhumenskej v právnej veci navrhovateľov I/ D., 2/ G., 3/ M., 4/ D., 5/ D., zastúpených G. proti odporcom I/ Z., 2/ T., o určení, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva po právnych predchodcoch navrhovateľov, na odvolanie odporcov 1/, 2/ proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 19. novembra 2012, č.k. 7C/97/2012-46, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu m e n í tak, že návrh navrhovateľov 1/ - 5/ z a m i e t a .

Navrhovatelia 1/ - 5/ sú p o v i n n í zaplatiť odporcom 1/, 2/ náhradu trov konania vo výške 394,03 eur, spočívajúcich v trovách právneho zastúpenia vo výške 294,53 eur a v zaplatenom súdnom poplatku za odvolanie vo výške 99,50 eur, k rukám G.. N. U., zástupkyne odporcov 1/, 2/ do troch dní.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd svojím rozsudkom určil, že nehnuteľnosť parc. KNE XX/X „zastavané plochy a nádvoría“ o výmere 229 m², zapísaná na LV XXXX, k.ú. S. v spoluvlastníckom podiele 1/2 na odporcu 1/ a v spoluvlastníckom podiele 1/2 na odporkyňu 2/, patrí do dedičstva po neb. poručiteľoch: D. P., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom O. XX, XXX XX L., B. Z., zomr. XX.XX.XXXX v spoluvlastníckom podiele 15/16 a neb. U. P., rod. J. (J.), nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom O. XX, XXX XX L., B. Z., zomr. XX.XX.XXXX v spoluvlastníckom podiele 1/16. Odporcom 1/, 2/ uložil povinnosť nahradiť navrhovateľom trovy konania 885,95 eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, na účet právneho zástupcu navrhovateľov advokátky G.. D. O.. Z vykonaného dokazovania mal okresný súd za preukázané, že právni predchodcovia navrhovateľov D. P., narodený dňa XX.XX.XXXX, zomrelý dňa XX.XX.XXXX a U. P., narodená dňa XX.XX.XXXX, zomrelá dňa XX.XX.XXXX, boli v čase svojej smrti podielovými spoluvlastníkmi parc. KNE XX/X „zastavané plochy a nádvoría“ o výmere 229 m², zapísanej na LV XXXX, k.ú. S., D. P. v spoluvlastníckom podiele 3/8 a 9/16 a U. P. v spoluvlastníckom podiele 1/16. Predmetné spoluvlastnícke podiely oboch právnych predchodcov navrhovateľov neboli pojaté do súpisu aktív dedičstva. Následne po smrti D. P. a U. P. boli odporcovia na základe notárskej zápisnice notárky G.. T. Z. zo dňa 28.04.2009, sp. zn. N XX/XX Nz XXXXX/XX, NcrlS XXXXX/XX zapísaní na LV XXXX, k.ú. S. ako podieloví spoluvlastníci predmetnej nehnuteľnosti v spoluvlastníckom podiele po jednej polovici. Uvedená notárska zápisnica bola vydaná na žiadosť odporcov na základe ich tvrdenia, že vlastnícke právo k parcele KNE XX/X nadobudli na základe neformálnych právnych úkonov, a to darovacích a kúpnych zmlúv, ktoré uzavreli po smrti D. P. a U. P. s ich dedičmi v roku 1998 a v roku 2008 s tým, že tieto nemohli byť predložené na vklad príslušnej správe katastra, keďže dedičia po D. P. a U. P. nemali vlastníctvo k tejto nehnuteľnosti vyporiadané. Keďže právni predchodcovia navrhovateľov D. P. a U. P. boli v čase smrti podielovými spoluvlastníkmi parcely KNE XX/X, k.ú. S.,

čo dokazoval zápis na LV XXXX, okresný súd návrhu navrhovateľov vyhovel. Právne danú vec posúdil podľa § 80 písm. c), § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podali odvolanie prostredníctvom svojej zástupkyne odporcovia a domáhali sa, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh zamietne, alternatívne, aby rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uplatnili odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. c) O.s.p. a dôvodili, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností s tým, že neboli predvolaní navrhovateľa 1/ - 5/ a títo neboli vypočutí. Zdôraznili, že navrhovateľku 1/ navštívili a táto nemala záujem predmetný spor viesť. Navrhovateľa sa nikdy o nehnuteľnosť nezaujímali, ani ju neužívali, preto sa vypočutie navrhovateľov 1/ - 5/ javí ako dôležité. Súdom prvého stupňa nebol výsluch navrhovateľov vykonaný, čím došlo k neúplnému zisteniu skutkového stavu, ktoré má za následok vydanie nesprávneho rozhodnutia. Tvrdili, že spor nesleduje skutočnú vôľu navrhovateľov, pretože títo sa nikdy nedomáhali úžitku z tejto nehnuteľnosti, ani jeho zaradenia do dedičského konania, ale ide o iniciatívu pána H., ich suseda, ktorý chce predmetný pozemok od navrhovateľov získať. Poukázali na skutočnosť, že navrhovateľa sú deťmi T. P., ktorá je jedným zo 6-tich detí nebohého D. P. a U. P., a preto do úvahy ako oprávnení dedičia prichádzajú i dedičia po ďalších deťoch poručiteľov - G., J., M., D. a J.. Vyhovenie návrhu navrhovateľov spôsobí komplikovanú situáciu, kedy dedičov bude veľké množstvo, bude musieť byť najskôr skončené dedičské konanie po ostatných deťoch D. a U. P. a až následne bude môcť prebehnúť dedičské konanie po poručiteľoch, čo je neefektívne, účelové a iniciované len osobným záujmom pána H., nie navrhovateľov. Ďalšie problémy vzniknú v súvislosti s užívaním nehnuteľností, nakoľko sa jedná o prístupovú cestu k ich rodinnému domu. Vytýkali súdu prvého stupňa, že nebral do úvahy ich dobrú vieru pri užívaní nehnuteľností, ktorá trvala od roku 1998, čo pripustil i súd prvého stupňa, nehnuteľnosť majú v držbe už 10 rokov, čím sú splnené podmienky pre vydržanie vlastníckeho práva. K vydaniu osvedčenia o ich vlastníctve nemala výhrady ani Obec S. a potvrdila ich užívanie nehnuteľnosti 10 rokov. Poukázali na skutočnosť, že sa snažili s navrhovateľmi a ostatnými potomkami poručiteľov dohodnúť, o čom svedčia i neformálne darovacie a kúpne zmluvy, ktoré s nim uzavreli, tieto však nestihli byť verifikované tak, aby mohli byť spôsobilé ku vkladu do katastra nehnuteľností. Viacerí potomkovia poručiteľov sa vyjadrili, že o predmetnú nehnuteľnosť svojich právnych predchodcov nemajú záujem, pričom oni urgentne potrebovali vlastnícke vzťahy spornej nehnuteľnosti, na ktorej sa nachádza prístupová cesta k ich rodinnému domu, čo bolo možné realizovať jedine prostredníctvom osvedčenia o vydržaní.

Navrhovateľa 1/ - 5/ vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhli rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť. Poukázali na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 3Cdo 154/2010, z ktorej vyplýva, že v konaní o žalobe, ktorou sa dedič domáha určenia, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, ide o posúdenie, či poručiteľ bol v čase smrti vlastníkom tejto veci. Navrhované určenie sa tu vzťahuje k okamihu smrti poručiteľa a okolnosti, ktoré nastali po tomto okamihu, nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu. Z tohto dôvodu považujú za nehospodárne a neefektívne, aby sa v konaní preukazovalo vydržanie spornej nehnuteľnosti odporcami. Tvrdenie odporcov o uzavretí mimosúdnej dohody s navrhovateľmi je nepravdivé a účelové, takáto dohoda neexistovala. Ostatné tvrdenia odporcov považujú za irelevantné. Poukázali však na skutočnosti, že pokiaľ odporcovia tvrdia, že spornú nehnuteľnosť užívali viac ako 10 rokov a mali k nej nadobúdaci titul, získaný v dobrej viere, toto tvrdenie nie je pravdivé, nakoľko odporcovia sa o spornú nehnuteľnosť začali zaujímať až v roku 2003, keď nadobudli rodinný dom v Obci S., nachádzajúci sa pri spornej nehnuteľnosti. Do tejto doby odporcovia nebývali v Obci S..

Krajský súd podľa § 214 ods. 1 písm. a) O.s.p. vo veci nariadil pojednávanie a súčasne podľa § 213 ods. 2 O.s.p. obe sporové strany upovedomil, že je toho názoru, že na vec sa vzťahuje ustanovenie právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a pre rozhodnutie veci rozhodujúce, a to ust. § 91 O.s.p. a súčasne ich vyzval, aby sa k možnému použitiu tohto zákonného ustanovenia vyjadrili.

Podľa § 91 ods. 1, ods. 2 O.s.p., ak je navrhovateľov alebo odporcov v jednej veci niekoľko, koná každý z nich sám za seba. Ak však ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať

na všetkých účastníkov, ktorí vystupujú na jednej strane, platia úkony jedného z nich i pre ostatných. Na zmenu návrhu, na jeho späťvzatie, na uznanie alebo vzdanie sa nároku a na uzavretie zmiernu je však potrebný súhlas všetkých účastníkov, ktorí vystupujú na jednej strane.

Navrhovatelia k použitiu ust. § 91 O.s.p. v danej veci uviedli, že pre daný typ súdneho konania „o určenie, že vec patrí do dedičstva“ sa jedná o samostatné procesné spoločenstvo, a toto konanie nie je možné zamieňať s konaním „o určenie vlastníckeho práva“. Určením, že vec patrí do dedičstva, má deklaratórny účinok, nezakladá sa ním vlastnícke právo k veci a v prípade nehnuteľnosti sa nevykonáva zápis do katastra nehnuteľností. Zdôraznili, že záväzné určovanie okruhu dedičov po poručiteľoch patrí výlučne do kompetencie súdu v dedičskom konaní, resp. notára a nie v tomto súdnom konaní. Súdne konanie o určenie, že vec patrí do dedičstva, predchádza dedičskému konaniu, v ktorom sa určuje okruh dedičov. V konečnom dôsledku navrhovatelia nemusia poznať a vedieť, kto všetko prichádza do úvahy ako dedič poručiteľa, nemusia poznať ich mená, dátumy narodenia, adresy bydliska, či tieto osoby žijú a podobne, ktoré skutočnosti sa ustalujú až v dedičskom konaní. V tomto konaní nejde o konštitutívne určenie vlastníckeho práva, ale v podstate sa jedná o ochranu vlastníckeho práva dediča, podobný inštitút ako negatívna žaloba, kde v prípade negatívnej žaloby môže súd požiadať o ochranu vlastníckeho práva aj len jeden z vlastníkov veci, a teda účastníkmi súdneho konania v prípade negatívnej žaloby nemusia byť všetci vlastníci veci. Poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 28Cdo 2375/2012 zo dňa 09.01.2013, v ktorom súd judikoval, že v súdnom spore o určenie, že vec patrí do dedičstva, nejde na strane dedičov o nerozlučné procesné spoločenstvo, ale o samostatné procesné spoločenstvo, a teda žalobu je oprávnený podať ktorýkoľvek z dedičov poručiteľa, pričom ostatní dedičia nemusia byť účastníkmi súdneho konania, nejedná sa o nerozlučné spoločenstvo podľa § 91 ods. 2 O.s.p.

Odporcovia 1/, 2/ sa k posúdeniu danej veci podľa § 91 ods. 2 O.s.p. vyjadrili tak, že právni predchodcovia navrhovateľov mali 6 detí G., J., M., T., D. a J., pričom navrhovatelia sú dedičmi iba po dcére T. a majú za to, že aktívna legitímácia v danej veci je nepostačujúca, keď v konaní mali vystupovať všetci dedičia, a preto súhlasia s použitím § 91 O.s.p. v danej veci.

Na pojednávaní odvolacieho súdu dňa 02.04.2015 boli oboznámené listinné dôkazy - oznámenie Okresného súdu v Jičine zo dňa 03.10.2012, z ktorého sa zisťuje, že dedičské konanie po poručiteľke U. P., sp. zn. D 1177/77 bolo zastavené, nakoľko poručiteľka zanechala nepatrný majetok, ktorý bol vydaný pozostalej dcére G. D., rozhodnutie sa nevyhotovovalo. Z oznámenia Okresného súdu v Jičine zo dňa 05.09.2012 bolo zistené, že v dedičskom konaní po poručiteľovi D. P., sp. zn. D 555/79 bolo konanie zastavené, nakoľko poručiteľ nezanechal nepatrný majetok, ktorý bol vydaný G. D., dcére poručiteľa. Z oznámenia Okresného súdu v Jičine zo dňa 09.10.2012 bolo zistené, že D. P. mal 6 detí G. D., M. P., N. H., T. P., J. P., J. P., zomrel bez zanechania závetu.

V danej veci sa navrhovatelia 1/ - 5/ domáhali proti odporcom 1/, 2/ určenia, že nehnuteľnosť parcela č. XX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 229 m², zapísaná na LV č. XXXX, k.ú. S., patrí do dedičstva po poručiteľoch - D. P. v podiele 15/16-in a U. P. v podiele 1/16-ina.

Súd prvého stupňa návrhu navrhovateľov v celom rozsahu vyhovel, keď dospel k záveru, že D. P. a U. P. boli ku dňu svojej smrti podielovými spoluvlastníkmi predmetnej nehnuteľnosti s tým, že zdôraznil, že požadované určenie sa vzťahuje ku dňu smrti poručiteľov a okolnosti, ktoré nastali po tomto dni, nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu.

Odvolací súd toto rozhodnutie súdu prvého stupňa nepovažuje za správne a mal za to, že na danú vec je potrebné aplikovať ust. § 91 ods. 2 O.s.p.

Určovací návrh, spočívajúci v tom, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, a teda, že ju poručiteľ vlastnil v okamihu svojej smrti, môže uplatňovať (je vecne legitimovaný) len ten, koho práv a povinností sa takéto určenie týka. Takouto osobou môže byť len ten, kto je poručiteľovým dedičom, prípadne jeho právnym

nástupcom. K nadobudnutiu dedičstva však nedochádza len na základe smrti poručiteľa, nakoľko právna úprava dedičského práva vychádza z princípu ingerencie štátu pri nadobúdaní dedičstva. Okrem iného predpokladá aj to, že dedičstvo po poručiteľovi musí byť súdom prejednané a rozhodnuté, konanie o dedičstve začína aj bez návrhu a v konaní o dedičstve musí byť prejednaný tiež majetok, ktorý nebol známy pri pôvodnom prejednaní a rozhodnutí o dedičstve. Podľa rozhodnutia súdu o potvrdení dedičstva alebo o vyporiadaní dedičov sa dedičstvo nadobúda s účinnosťou ku dňu smrti poručiteľa. V dobe od smrti poručiteľa až do potvrdenia dedičstva, alebo vyporiadania dedičov právoplatným rozhodnutím súdu tu teda nemôže byť istota, s akým výsledkom konanie o dedičstvo skončí, a to najmä, kto bude poručiteľovým dedičom a ako bude vyporiadané dedičstvo medzi viacerých dedičov. Ak zanechal poručiteľ viac dedičov, sú až do právoplatného rozhodnutia súdu považovaní za vlastníkov celého majetku patriaceho do dedičstva. Z právnych úkonov, týkajúcich sa spoločných vecí, alebo majetkových práv patriacich do dedičstva, sú oprávnení voči iným osobám spoločne a nerozdielne. Ich dedičský podiel vyjadruje mieru, akou sa na týchto právach a povinnostiach navzájom podieľajú a majú postavenie tzv. nerozlučných spoločníkov v zmysle § 91 ods. 2 O.s.p. To platí aj v prípade, ak poručiteľ zanechal viac dedičov, a ak nebolo dedičstvo medzi nimi ohľadne vecí, o ktoré ide v občianskom súdnom konaní vedenom s inou osobou ako dedičom, vyporiadané. Za stavu, že v pôvodnom dedičskom konaní nebol tento majetok známy (nebol predmetom dedičstva) a nebol v konaní o dedičstvo prejednaný, sú až do vyporiadania dedičstva ohľadom tejto veci všetci dedičia považovaní za vlastníkov tejto veci. Z právnych úkonov, týkajúcich sa tejto veci, sú oprávnení a povinní voči iným osobám spoločne a nerozdielne a majú postavenie vyplývajúce z ust. § 91 ods. 2 O.s.p.

Uvedený právny názor odvolacieho súdu vychádza z ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako i Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý vo svojom rozhodnutí II. ÚS 260/2011-13 zo dňa 09.06.2011 uviedol, že právny názor najvyššieho súdu, že v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva poručiteľa, majú všetci dedičia postavenie tzv. nerozlučných spoločníkov v zmysle § 91 ods. 2 O.s.p., je v plnom súlade s ustálenou mnohoročnou rozhodovacou praxou všeobecných súdov v danej otázke. Súčasne zdôraznil, že navrhovateľom nič nebráni podať novú žalobu o určenie, že sporná nehnuteľnosť patrí do dedičstva po poručiteľovi, a to tak, že účastníkmi konania budú všetci do úvahy prichádzajúci dedičia po poručiteľovi, pričom v závislosti od toho, či ten-ktorý dedič má rovnaký alebo odlišný názor vo veci samej ako majú navrhovatelia, môže sa stať buď navrhovateľom alebo odporcom. V každom prípade však musí byť účastníkom konania, keďže rozsudok musí byť záväzný pre všetkých dedičov.

Vzhľadom ku skutočnosti, že účastníkmi tohto súdneho konania neboli bez akýchkoľvek pochybností všetci oprávnení dedičia po poručiteľoch D. a U. P., ktorá skutočnosť v konaní nebola sporná, musel odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť a z dôvodu nedostatku vecnej legitímácie návrh navrhovateľov zamietnuť. Odvolací súd nezistil žiaden relevantný dôvod na odchýlenie sa od doterajšej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Pokiaľ navrhovatelia poukazovali na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 28Cdo 2375/2012 zo dňa 09.01.2013, v ktorom bolo uvedené, že v súdnom spore o určenie, že vec patrí do dedičstva, nejde na strane dedičov o nerozlučné procesné spoločenstvo, ale o samostatné procesné spoločenstvo a žalobu je oprávnený podať ktorýkoľvek z dedičov poručiteľa, pričom ostatní dedičia nemusia byť účastníkmi konania, odvolací súd len poukazuje na odôvodnenie daného rozhodnutia, z ktorého vyplýva, že Najvyšší súd Českej republiky v danej veci prihliadol ku konkrétnym okolnostiam prípadu a vychádzal z princípu individuálnej spravodlivosti, ktorý patrí k rozhodovaciemu procesu súdu používanému pri riešení právnych otázok v majetkových veciach s reštitučnou tematikou, čo nie je prípad tejto veci.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 ods. 2, § 142 ods. 1, § 151 ods. 1 O.s.p. a úspešným odporcom 1/, 2/ bola priznaná plná náhrada trov konania vo výške 394,03 eur. Trovy konania pozostávajú zo zaplateného súdneho poplatku za odvolanie vo výške 99,50 eur a trov právneho zastúpenia odporcov 1/, 2/ spočívajúcich z odmeny zástupkyne odporcov 1/, 2/ (v zmysle ich vyčíslenia) za tri úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia, podanie odvolania

vo veci samej, účasť na pojednávaní odvolacieho súdu dňa 02.04.2015), 2 x 60,07 eur, 1x 64,53 eur, spolu 184,67 eur, režijný paušál 2 x 7,81 eur, 1 x 8,39 eur, spolu 24,01 eur, náhrada za stratu času za primeraný čas strávený cestou na pojednávanie odvolacieho súdu zo sídla zástupkyne odporcov za 2 polhodiny (E. Y. -X. a späť) po 13,98 eur, spolu 27,96 eur, cestovné E. Y. - X. a späť motorovým vozidlom 8,80 eur, 20 % DPH vo výške 49,09 eur, spolu trovy právneho zastúpenia predstavujú sumu 294,53 eur podľa § 11 ods. 1, § 14 písm. a), b), c), § 16 ods. 3, § 16 ods. 4, § 17 ods. 1, § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. Trovy konania odporcov 1/, 2/ predstavujú celkom sumu 394,03 eur.

Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.